

Wandelgroep Natuurwandelaars vzw

Kruiskapel wandeling Eksaarde (Moerbeke-Waas) - 11,2 km

Een Routen-knooppuntenwandeling van Toerisme Oost-Vlaanderen

<https://www.routen.be/wandelknooppuntennetwerk-moervaartvallei>

<https://www.routen.be/kruiskapel-wandelroute>

Miraculeuze kruisen, een verdwenen waterburcht en een verborgen verdedigingslinie: onder de bodem van de Lokerse deelgemeente Eksaarde schuilt mysterie. Bovengronds is alles een stuk gemoedelijker. Daarvan getuigt deze route langs fraaie lapjes groen en de kabbelende Moervaart.

DE LINIE - Knooppunt 40

Langs de tuinen van Domein 't Meersdael bereik je De Linie, een lappendeken van bossen, moerassen en weiden, beheerd door vzw Durme en begraasd door ezels. De naam verwijst naar de Bedmarlinie, een 18de-eeuwse verdedigingslijn die het gebied tijdens de Spaanse Successieoorlog voor een "Staatse" aanval uit de Republiek Holland moest behoeden. De Linie liep van Nieuwpoort tot aan de Maas en bestond uit forten, schansen en grachten. Van die laatste vind je ook hier langs de Linieweg nog enkele restanten, al zijn de meeste vandaag rijkelijk gecamoufleerd met natuurlijk groen.

KRUISKAPEL

De Kapel van de Miraculeuze Kruisen, lokaal bekend als de Verre Kapel, is al eeuwen een trekpleister voor Eksaarde. Ze werd in 1632 gebouwd op de plaats waar ene Boudewijn met de Negen Ponden in 1317 bij het ontwortelen van een boom twee kruisbeelden uit de grond haalde. Daarop vonden een reeks mirakels plaats: zo begonnen de kerkklokken spontaan te luiden en verstarde het hoofd van een ongelovige zodanig dat hij berouwvol voor de kruisen ging bidden. Vandaag bewaart men het ene kruis in de kerk van Eksaarde, het andere in de Kruiskapel. Langs de kruisweg met 14 kapelletjes die beide gebouwen met elkaar verbindt, houden gelovigen in de eerste helft van november een bedevaart, de Negendaagse Begankenis van de Miraculeuze Kruisen.

Merkwaardige legende

Al eeuwenlang vieren de gelovigen de zogenaamde wonderbaarlijke vondst van de twee kruisen. Aan deze vondst is een merkwaardige legende verbonden. Een zekere Boudewijn met de Negen Ponden was in 1317 zijn land aan het bewerken in Eksaarde. Plots stootte zijn spade op een hard voorwerp: een kruis. Toen hij het uit de grond trok, vloei er bloed uit. Daarna vond hij nog een tweede kruis, twee Romeinse schalen en een speer. Zodra hij die mysterieuze voorwerpen naar huis had gebracht, begonnen alle klokken van de kerk van Eksaarde uit zichzelf te luiden. Boudewijn bracht de pastoor op de hoogte, deze laatste vertelde het aan de heer van Eksaarde, waarna de beide kruisen in processie naar de dorpskerk werden overgebracht. Toen de optocht de Dries passeerde, waren daar twee houtzagers aan het werk. "O", zei de ene, "Boudewijn met de Negen Ponden heeft de oude God gevonden." Op slag ging zijn hoofd verlamd op zijn romp staan en werd pas weer normaal toen de man openlijk berouw had betoond. De heer van Eksaarde, die ook heer van Hontenisse was, nam één van de kruisen mee, maar het werd 's anderendaags teruggevonden naast het andere. Daaruit leidden de mensen af dat de beide kruisen in Eksaarde moesten worden vereerd.

Byzantijnse kruisen?

Het zou kunnen dat de twee Jezusbeeldjes begin 13de eeuw door de toenmalige Heer van Eksaarde als oorlogsbuit werden meegebracht uit Zara of Constantinopel. Die steden had Raes van Gavere, een van de kruisvaarders onder Graaf Boudewijn IX, veroverd en geplunderd tijdens de 4de kruistocht. De beeldjes zijn dan ook misschien Byzantijnse kunst, met een heel opvallend detail: de Jezus-figuur heeft de armen niet horizontaal naast zich, maar bijna in een cirkel met de handen boven het hoofd. Die houding wijkt sterk af van de manier waarop Christus in de katholieke kerk traditioneel is afgebeeld en maakt de verering des te opmerkelijker.

GLUURMUUR

Iets voorbij de Kruiskapel, in bosperceel Den Hert, kan je schaamteloos gluren vanuit een observatiewand met kijkgaten, aan de rand van een vijver. Naar watervogels, welteverstaan. Die hebben daar doorgaans geen probleem mee, tenzij in het broedseizoen, van 15 maart tot 15 augustus. Dan is de gluurmuur niet toegankelijk.

MOERVAART - Knooppunt 36

De Moervaart werd rond 1300 gegraven in opdracht van de abdij van Boudelo, hier niet zo ver vandaan. Het kanaal moest de drassige gebieden in de buurt afwateren om ze geschikt te maken voor landbouw. In de 15de eeuw werd de Moervaart bevaarbaar gemaakt voor het transport van turf, dat in de wijde omgeving werd ontgonnen. Tot 1964 stond het waterpeil van de Moervaart onder invloed van de getijden, via de Durme en verderop de Schelde.

Door de afdamming in Lokeren is de getijdenwerking verdwenen. Het rustig kabbelende water van de Moervaart is sinds de sluiting van de suikerfabriek in Moerbeke een pak gezonder geworden. Het is vandaag dan ook vooral in trek bij pleziervaarders, vissen en watervogels.

KEYSERSHOF - Knooppunt 37

De gezellige brasserie Keysershof, gelegen aan de oevers van de Moervaart en in de schaduw van de Sinaaibrug, verwelkomt wandelaars en fietsers met een drankje en een hapje, een snelle lunch of een uitgebreid menu met seizoensgebonden producten. Het Keysershof biedt ook boottochten aan over de Moervaart in een cabriosloop voor maximum twaalf personen.

LOKERSE MOERVAARTMEERSEN - Knooppunt 37-38

De smalle strook vochtige graslanden langs de Meervaart maken deel uit van de Lokerse Moervaartmeersen, een natuurgebied met een grote landschappelijke verscheidenheid. De vzw Durme staat in voor het beheer en doet er aan natuurherstel. Door het afgraven van de voormalige landbouwgronden krijgen meersen en moerassen hier opnieuw vrij spel. Tot grote vreugde van de steltlopers die er tijdens de voorjaarsstrek een tussenstop maken.

Even voorbij het spoorweg-pad mondt de Zuidlede uit in de Moervaart. Vanaf dat punt vormen beide waterwegen de Durme. De Durme loopt vandaar verder naar en door Lokeren (van waar ze een getijde-rivier wordt) en mondt in Tielrode (met het bekende veer) uit in de Schelde.

SPOORWEG-PAD - Knooppunt 38-39

Van aan Spletterenbrug volg je het spoorweg-pad, waar van 1867 tot 1971 de spoorlijn 77A liep, tussen Lokeren en de suikerfabriek van Moerbeke. Na bijna honderd jaar stoomtreindienst werd de lijn buiten gebruik gesteld en geasfalteerd om dienst te doen als wandel- en fietspad. De fraaie Spletterenbrug werd twee keer opgeblazen door terugtrekkende legers: in 1918 door Duitse en in 1940 door Belgische soldaten. De huidige metalen constructie werd door de Duitse bezetter gebouwd en heeft de afbraak van de spoorlijn in 1973 overleefd. Ga gerust even poolshoogte nemen. Er staan bankjes met een prachtig uitzicht. Vervolg je de wandeling, daal dan weer af naar de dreef naast de 'route'. Blijf je boven wandelen, wees dan alert voor de talrijke fietsers die je pad zullen kruisen.

Literatuur aan de Durme

Filip De Pillecijn (in 1891 geboren in Hamme aan de Durme - † 1962). Schreef onder meer de roman "De soldaat Johan" en de novelle "Monsieur Hawarden", verfilmd door Harry Kümel. Zijn meesterwerk is "Mensen achter de Dijk" (1949).

Wandelpad

Streek-GR Waas- en Reynaertland (geel/rood bewegwijzerd) - 176 km van Lokeren naar Hulst.
<https://www.groteroutepaden.be/nl/streek-gr-waas-en-reynaertland>
(Verkozen tot Benelux-wandelroute van het jaar 2020)